

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1927.

Ljubljana, 15. junija 1927.

Štev. 5.

28.

Apostolsko pismo papeža Pija XI. o sv. Cirilu in Metodu.

Častitim bratom nadškofom in škofom kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev in Češkoslovaške republike.

Pij XI.

Častiti bratje! Pozdrav in apostolski blagoslov!

1. Prav in primerno ste sklenili proslaviti enajststoletnico rojstva sv. Cirila Solunskega, apostola slovanskih narodov; nič manj hvale vreden pa ni vaš sklep, proslaviti ob tej priliki tudi spomin sv. Metoda, njegovega brata in apostolskega tovariša, ter tako oba skupno kar najlepše počastiti; saj sta bila — da navedemo besede sv. Cirila samega — »tovariša, ki sta oralna isto brazdo na Gospodovi njivi«. Zakaj gorečnost, ki je prevzela sveta brata za razširjanje svete vere po vaših krajih, je bila obema tako skupna in ju je tudi podžigala na tako skupno delo, da ni mogoče enega od drugega ločiti. Zato je tudi naš prednik bl. sp. Leon XIII. v okrožnici »Grande munus« z dne 30. septembra l. 1880. oba obenem slavil in za oba zapovedal že starodavno skupno čaščenje vsemu katoliškemu svetu.

2. Toda če sta sv. Ciril in Metod vsej cerkvi v slavo in čast, ju morajo vendar slovanski narodi, ki sta jih z velikimi napori Kristusu rodila, pred vsemi drugimi častiti in posnemati. Zato je treba, častiti bratje, da se njiju sveto in delavno življenje vernemu ljudstvu zlasti ob tem jubileju s spisi in govori pogosto predočuje. Skrbite tudi z vso vnemo za to, da bodo mladeniči, svetni in kleriki, po šolah, gimnazijah in univerzah gledali na ta dva slavna nebeščana kot na svoja vzornika. Zakaj, dasi sta izšla iz preugledne solunske rodbine in se v Carigradu kar najbolje izobrazila v govorništvu in modroslovju, vendar nista hlepela po svetni slavi ali se ponašala s svojimi odlikami, niti se nista dala premamiti od veličja na carskem dvoru in od dvorskega življenja, ampak sta se učila najprej v samoti ponižno Bogu služiti, posvetila se vsa sveti cerkvi in nje blaginji, potem pa pogumno šla na misijonska pota, polna nevarnosti in težav, k Saracenom, h Kazarom, k Judom in naposled k Slovanom, imajoča pred očmi vedno isti cilj, božjo slavo.

Zgodovina izpričuje, kakšne kreposti, kakšna odlična svojstva so dičila ta dva apostolska moža; z obširnim znanjem se je družila v njiju srčna plemenitost in ponižnost, z apostolskim delom trajna molitev, pazna skrb za sveto čistost in radovoljna telesna pokora.

3. Naj bosta torej sv. Ciril in Metod slovanskim narodom učitelja popolnejšega krščanskega življenja, toda bodita tudi vsem vašim rojakom, ki sta jim bila nekdanj prvaja sejavca svete rimske vere, ne le nebeška zavetnika, temveč tudi vodnika, da ohranijo ali dosežejo milost katoliškega občestva! V njiju srcih se je namreč globoko vtisnilo, kar je prosil Kristus pri zadnji večerji nebeškega očeta, da bi bili vsi eno, eno vsi njegovi učenci, globoko tudi, kar so sporočili vzhodni očetje o vesoljnem edinstvu krščanske cerkve. Zato nista hotela slovanskih ovac pasti prej, dokler jih jima niso v pašo odkazali Petrovi nasledniki, ki jim je od Boga izročena vsa Kristusova čreda. Šla sta tudi v Rim; tu sta od rimskega papeža prevzela pooblaščenje in poslanstvo za utrjevanje in širjenje Kristusovega kraljestva; bila sta pod vednim varstvom Naših prednikov; eden je malo pred smrtjo v Rimu naredil redovne obljube, po smrti so ga Rimljani počastili s splošnim žalovanjem; drugi je bil v Rimu posvečen za škofa; tu se je odobrila in potrdila raba bogoslužja, katerega sta bila uvedla v krajih, ki sta jih pridobila za Kristusa; še mnogo drugih znakov papeške naklonjenosti je vse bolj razvnelo njiju duši za apostolstvo. Ali ne dokazuje vse to, da ni bilo za sveta brata nobene bolj srčne zadeve, nobenega trdnjega in bolj premišljenega sklepa, kakor da bi bila kar najtesneje združena z rimsko cerkvijo? Kaj bi se torej čudili, ako sta sveti Ciril in Metod — sinova Vzhoda, po domovini Bizantinca, po rodu Grka, po apostolstvu Slovana — vsem vse postala, da bi vse pridobila za edinstvo katoliške cerkve?

4. Naravno je potemtakem, častiti bratje, da nam je nad vse ljuba vaša namera, postaviti letos ti dve luči Vzhoda nekako višje na svetilnik, da bi kakor nekdanj na zemlji tako sedaj, ko sta poveljana v nebesih, svetila vašemu ljudstvu in ga vabila in vzpodbujala s čudovitim zgledom svojih kreposti na krščansko mišljenje in življenje. Od svetih bratov naj se uči duhovščina, uče naj se redovniki in Bogu posvečene device, nedolžno in čisto živeti in življenje darovati za zveličanje duš; krščanske družine naj se uče verno čuvati postave o nerazdružnosti krščanskega zakona, o pravilni vzgoji in pouku otrok; vsi verniki slednjič, katerega koli stanu, kmetje in delavci, veljaki in državniki, učenjaki in učitelji, oblastniki, ki skrbe za občno blaginjo, naj se uče služiti resnici, pravici in ljubezni, ako hočejo, da se vrne mir med narode in državljane in se bo njih domovina vedno lepše razcvitala. »Vemo sicer — da ponovimo besede Leona XIII. — koliko težav dela napotje, zlasti ker premnogi hočejo ohraniti in celo razširiti zmoto tistih, ki so od sv. Cirila in Metoda prejeli vero, a jo zapustili. Toda zveličanju bližnjega je treba pogumno služiti in nobenega se strašiti truda, ko treba braniti katoliško vero.« Da, kakor je malo prej pripomnil isti papež, »treba je tiste, ki niso v

katoliškem edinstvu, a še časte in spoštujejo sveta brata, privabiti, da bodo zahrepeneli po združitvi z Apostolsko stolico z zavestjo, kako nespametno je, če so ločeni od nje, ki sta jo učitelja njih vere, kakor nazivajo sveta brata, častila kot mater in učiteljico.

5. In tu moramo ne samo spomniti, temveč z zasluženno hvalo priznati vse, kar se je glede te tako plemenite in važne zadeve pri vas že storilo. Mislimo namreč na spise in časopise, ki so jih že doslej izdali učeni in izobraženi možje vaše narodnosti, dalje na pobožne ustanove, ki se pod Našim in vašim vodstvom ter pokroviteljstvom, častiti bratje, pod imenom »Apostolstva sv. Cirila in Metoda« tako marljivo ustanavljajo — pravila je po vašem prizadevanju Apostolska stolica nedavno pregledala in nanovo odobrila —, potem zlasti na kongrese na Velehradu (kjer je umrl sv. Metod), ki se prirejajo od časa do časa in ki smo jih že večkrat pohvalili, in na Zavod sv. Cirila in Metoda, ki se je prav tam ustanovil za vzgojo mladeničev, da bi kdaj med slovanskimi narodi vredno in uspešno vršili apostolsko službo (temu zavodu je Naš neposredni prednik Benedikt XV. bl. sp. podelil naslov in pravice papeškega zavoda).

6. Upamo torej, da bodo po takih jubilejnih slavnostih, ki jih pravkar začenjate in ki jih bodo, kakor vse kaže in kakor želimo, obhajali tudi katoličani drugih narodnosti, vaši rojaki z vso vnemo posnemali pobožnost svojih škofov do svetih bratov in izprosili od njiju krščanskemu Vzhodu, ki je v tolikerih stiskah, kar najobilnejšo pomoč milosti božje. Da bi se vsi Slovani verno spominjali in zvesto izpolnjevali, česar je sv. Ciril umirajoč Boga prosil: »O Bog, ki si ustvaril vse angelske vrste in breztelesne moči, razpel nebo in utrdil zemljo . . . pomnoži svojo cerkev z novimi množicami in združi vse v edinstvu duha, zedini izbrano ljudstvo v svoji sveti veri in verni izpovedi in vdihni v njih sreča svojo blagovest, da se bodo napravili na dobra dela in delali, kar je Tebi všeč!« Da bi dobrotni Bog te prošnje obilno uslišal in izpolnil v blagor vašemu narodu, to naj doseže apostolski blagoslov, ki ga v poroštvo nebeških darov in v znak Svoje očetovske ljubezni vam, častiti bratje, vsem duhovnikom in vsemu vašemu ljudstvu z veseljem v Gospodu podelimo.

V Rimu pri sv. Petru, dne 13. februarja 1927, v šestem letu Našega papeštva.

Pij XI., papež.

29.

Duhcvníkom in verníkom o katolíškíh misíjoníh.

Da bomo o našem misijonskem delu prav sodili, pogledjmo, kaj v tem pogledu sv. oče Pij XI. priporočajo in zapovedujejo.

I. Pomoč poganskim misijonom.

L. 1923. (Škof. list 1923, str. 85—89) so papež Pij XI. uredili in izpopolnili skrb za misijone med pagani. V smislu njihove okrožnice sem Vam v februarju

l. 1924. (Škof. list 1924, str. 18—24) poslal obsežen pastirski list, v katerem sem Vam obrazložil nujno potrebo, da skrbimo in podpiramo te misijone z molitvijo in s prispevki. Da bi se potrebno delo pri nas organiziralo, sem na prvem misijonskem tečaju 7. januarja istega leta ustanovil društvo »Misijonska zveza za duhovnike« in »Družba za širjenje vere«.

Povabilu za vstop ste se odzvali duhovniki in verniki. Od tega časa se je pri nas delo za misijone neizrečeno dvignilo in je doseglo veliko uspehov. Mogel sem samo iz naše škofije poslati v Rim za misijonarje vsako leto blizu sto tisoč dinarjev. Zavzel sem se radi tolike vaše darežljivosti, s katero ste pokazali, kako ljubite svojo sveto vero in kako želite, da bi našega Gospoda Jezusa, Odrešenika vseh narodov, spoznali in častili tudi oni nesrečni narodi, ki so še v tminah poganstva in celo v zablodah malikovavstva.

Misijoni med pogani lepo napredujejo. Da pa to delo ne bi zaostalo, so sv. oče lani dne 28. februarja (Škof. list 1926, str. 45—57) nam škofom zopet poslali prezanimivo okrožnico, v kateri nas s presvetimi nagibi opominjajo, kako naj se neprestano zavzemamo za misijone med pogani. Zopet priporočajo molitev in žele prispevkov, da bi misijonarji in misijonarke mogli vzdrževati sebe, svoje šole, svoje vzgojne zavode, svoje bolnišnice in druge misijonske naprave.

V ta namen priporočajo zopet apostolstvo molitve, družbo za širjenje vere, sv. Definstvo in misijonsko zvezo duhovnikov. Misijonskim škofom in prefektom pa nalagajo dolžnost, naj bi ustanovili šole in zavode, v katerih bi domače sinove vzgojili tako, da bi mogli postati ne le duhovniki, ampak tudi apostolski prefekti in škofje. Sv. oče pričakuje posebno napredek v misijonskem delu, ako ga bodo vodili domači sinovi, ki poznajo navade, želje, življenje in mišljenje svojih rojakov, pa jim bodo laglje bolj globoko v dušo posegli. In ker zavoljo silno razvite narodne zavednosti tujim misijonarjem popolnoma ne zaupajo in jih domače vlade kot tujce večkrat ljuto preganjajo, bodo pač misijoni bolj mirni in stanovitni, ako jim bodo domačini na čelu.

Kako sv. oče resno za tem streme, nam dokazuje posvetitev sedem Kitajcev v škofe, katero so lani na jesen sv. oče sami osebno opravili. Te prve kitajske škofe so, ko so se nedavno v domovino vrnili, domačini z nepopisnim veseljem kar mogoče slovesno sprejeli. Kmalu bo tudi nekaj Japoncev pripravljenih za posvetitev v škofe.

V istem listu sv. oče nam škofom srčno, ginljivo, pa tudi odločno priporočajo skrb za poganske misijone. Zato prosim duhovnike in vernike, da vztrajamo v svetem apostolskem delu. Družba za širjenje vere, sv. Definstvo, misijonska zveza duhovnikov naj ne zaspi, marveč naj se vedno znova poživlja.

II. Pomoč ločenim Slovanom.

Slovani smo deloma katoličani z Rimom v tesni zvezi, kakor Slovenci, Hrvati, Čehi, Slovaki, Poljaki, Rusini, deloma pa so od Rima ločeni, kakor Srbi, Bolgari, Rusi, katerih je nad 70 milijonov. Ali naj te žalostno ločene brate zanemarimo in naj za nje nič ne skrbimo? Kaj mislijo sv. oče Pij XI.?

Ker praznujemo 1100 letnico sv. Cirila, pa se za to o naših apostolih mnogo govori in so tudi sv. oče o njih izpregovorili, naj Vam kratko opišem božji poklic bratov sv. Cirila in Metoda, njihovo pravovernost in sedanje prizadevanje za zedinjenje.

1. Božji poklic obeh sv. bratov.

Gotovo je, ako Bog koga določi za kako posebno nalogo v svojem kraljestvu, mu podeli potrebne sposobnosti in tudi poskrbi za primerno vzgojo. Tako se je zgodilo s Cirilom in Metodom, ki ju je Bog namenil za slovanske apostole.

a) Sv. Ciril in Metod, rojena v začetku 9. stoletja, sv. Ciril ob začetku leta 827., sta po rodu Grka iz plemenite grške rodovine. Toda, ker sta bila rojena v Solunu, sta se od mladih nog privadila slovanskemu jeziku. V Solunu in daleč na okrog so živeli Slovani, pa sta imela dovolj priložnosti poslušati in govoriti blaglasni slovanski jezik. Iz njunih spisov se razvidi, da sta dobro poznala duha in posebnosti slovanskega jezika.

V Carigradu so vedeli, da vsi Solunčani dobro slovanski govorijo; zato so izmed njih jemali uradnike za svoje slovanske podložnike. Tudi o Metodu vemo, da je po posredovanju očetovem in dobrih prijateljev dobil prav zgodaj visoko službo v slovanski pokrajini bizantinskega cesarstva. Bil je lepe postave in bistrega uma, pa je v šolah hitro napredoval. Pripravljal se je za vojaško in upravno državno službo, ki jo je tudi zavoljo izrednega napredovanja zgodaj dobil. Da, stari življenjepis celo trdi, da je to službo zato dobil, da bi kot slovanski knez spoznal slovanske običaje, se jih privadil in se usposobil za apostola Slovanov.

Tudi brat njegov Konstantin, tako je bilo Cirilu ime, je bil živahen deček bistre glave. Bil je prvi med součenci. Vsi so ga občudovali. Hitro je dovršil solunsko šolo. Štirinajstletnega dečka so poklicali na višje šole v Carigrad. O njegovi bistroumnosti, modrosti in marljivosti namreč, je zvedel kancelar cesarice Teoktist, prijatelj ali celo sorodnik očeta, ki je v tem času umrl. Ta ga je poklical v Carigrad. Ciril se je učil v dvorni visoki šoli ob času, ko se je tam razcvetela grška cerkvena in svetna učenost. Na tej šoli so predavali največji učenjaki tistega časa. Zato je bil Ciril dosegel veliko učenost in splošno visoko izobrazbo.

Vidite, kako je Bog poskrbel, da sta se Ciril in Metod usposobila za misijonsko delo med Slovani: znala sta slovanski jezik in bila sta prava učenjaka, kakor je v misijonih potrebno.

b) Nadalje je za misijonsko delo potrebna požrtvovalna ljubezen do Boga, ki se vnema v srcu zares pobožnih ljudi. Previdnost božja je naše brate tako vodila, da sta si pridobila temeljito pobožnost. Kako se je to zgodilo?

Vzhodni kristjani so izredno ljubili samoto in meniško življenje, v katerem so se odpovedali svetu in njegovim ničemurnostim, ter živeli le Bogu v delu, v premišljevanju in tudi v napredovanju v svetih znanostih. Že v 5. stoletju je bilo v Carigradu in v okolici mnogo samostanov. Ko so po Mali Aziji Saraceni pustošili in pobijali kristjane, so premnogi menihi ubežali in se naselili na pobočju 2500 m visoke gore Olimp v Mali Aziji nasproti Carigradu. Tu so iskali zavetja mnogi grški svetniki in pisatelji, tja so se umikali carigrajski patriarhi, tja so bežali v samoto mnogi dostojanstveniki, učenjaki in odličnjaki. Med njimi, v tej sveti, pobožni, odlični in učeni družbi najdemo tudi najpoprej našega Metoda in pozneje tudi njegovega brata Cirila.

Metod se je odpovedal visoki knežji službi v slovanski pokrajini, ko so ob času cesarice Teodore nastali nemiri in nastale hude zmešnjave. Stari življenjepis njegov nam takole poroča: »Ko je mnogo let preživel v knježevanju in videl mnogo hrupa in nerednosti v tem življenju, je želje zemske teme zamenil z nebeškimi mislimi. Ni namreč hotel, da bi se dragocena duša vznemirjevala z minljivimi stvarmi. Rešil se je knježevanja in je odšel na Olimp, kjer sveti očetje živijo, ostrigel se je in se oblekel v črno meniško obleko in bil je pokoren v ponižnosti, natančno je izpolnjeval meniška pravila in marljivo prebiral sv. knjige.

Med tem časom je dozoreval tudi učeni brat njegov Ciril. Kot mladenič je ljubil sveto modrost in sveto deviško čistost. V Carigradu ga razkošnost dvora in okolice ni premamila. Zraven svetne znanosti se je pečal tudi z bogoslovno vedo. Najljubše so mu bile pesniško pisane bogoslovne obravnave

učenega cerkvenega očeta sv. Gregorija nazijanskega in v skrivnostnem duhu pisane knjige sv. Dionizija. Vsak dan je obiskal bližnjo cerkev, v kateri je bila lepa slika Matere božje, pred katero je rad in pobožno molil.

Ni maral za visoke službe, ki so mu jih ponujali. Njegov pokrovitelj je povedal cesarici, da mladi filozof ne ljubi sveta; da ga pa ohranimo v naši družbi, dajmo ga posvetiti v duhovnika in dajmo mu službo patriarhovega knjižničarja. To se je dogodilo. Toda mladi duhovnik Ciril se ni dobro počutil v tej visoki cerkveni službi. Preveč je bilo posvetnega duha in le preveč so v cerkvi vladali cesarski uradniki. Skrivaj je zbežal v samoto, v tih samostan ob morju. Tam se je skril opazivši, da so samostani glavno zavetje ljubiteljev poštenosti, pobožnosti, vere in verske svobode.

Iskali so ga. Toda šele po šestmesečnem iskanju so ga našli. Ponudili so mu službo profesorja filozofije na dvorni visoki šoli. Toda ni dolgo poučeval. V Mali Aziji so napredovali Arabci ali Saraceni. Mnogi so bili jako učen. Sovražili so krščansko vero in sramotili posebno sv. Trojico. Okoli l. 841. so poslali v Carigrad sporočilo, naj pošljejo kakega moža, ki bi se mogel z Arabci razgovarjati o cerkvenih vprašanjih. Cesarica in dvorjani so odbrali filozofa Cirila, ki je bil šele kakih 24 let star. Odšel je med Saracene v Bagdad. Bil je kos arabskim učenjakom.

Kmalu se je vrnil. Ni pa hotel zopet na dvor, ampak umaknil se je v samoto, kamor ga je od mladih nog vleklo srce in nagibal sv. Duh. Potem je odšel k svojemu bratu Metodu na Olimp, kjer je bilo središče grškega meništv, središče angelskega življenja izvoljenih duš vzhodnega krščanstva.

V tem svetem zatišju sta oba brata po božji previdnosti dosegla zadnjo izobrazbo za misijonsko delo med Slovani. Ker so bili menihi teh samostanov iz različnih vzhodnih narodnosti, ki so imeli vsak v svojem jeziku cerkvene knjige in bogoslužje, se je obema bratoma razširilo obzorje in sta še bolj jasno in globoko spoznala, da so vsi narodi poklicani k pravi krščanski veri, da so v tej veri vsi enakopravni, da ni narodov višjih in nižjih vrst in da more vsak narod v svojem jeziku Boga poveljevati.

Kakor drugi menihi sta se tudi naša brata pečala s prepisovanjem svetih knjig. Verjetno je, da sta si tako zbrala malo knjižnico najbolj važnih krščanskih knjig, kar jima je prav prišlo pri misijonskem delu med Slovani.

V Grčiji in Mali Aziji je bilo mnogo poganskih Slovanov, tudi v mohamedansko vero so mnogi prestopali, kar je naša brata bolelo in peklo. Mislila sta na misijone med Slovani. Prav verjetno je, da sta že s tega razloga že v tem času poskušala sv. knjige prevajati na slovanski jezik in da sta že pripravljala staroslovenski prevod sv. pisma. Ciril je tudi mislil na posebne črke za slovanski jezik. Ko sta bila pa določena za misijon na Moravsko, je Ciril črke — glagoljske — določil, prevel sv. pismo in skupaj z bratom še nekaj drugih bogoslužnih knjig.

c) Tako sta bila po božji previdnosti vsestransko pripravljena za delo evangeljsko med Slovani. Pa tudi za delo samo ju je ista božja previdnost pripravila. L. 860. je cesar na prošnjo kazarskih poslancev oba brata poslal v misijon med Kazarje. Ciril je govoril in poučeval. Metod pa mu je stregel in pomagal. Kazarski vladar je bil z njegovim delom izredno zadovoljen. Vsem podložnikom je dal prostost, da smejo prejeti sv. krst. Ko sta delo dovršila in mnogo Kazarjev pokrstila, sta se vrnila nazaj v Carigrad. Vladar jima je ponujal raznih daril. Toda vse sta odklonila in le to sta prosila, naj izpusti vse krščanske ujetnike. Zbrali so okoli 300 jetnikov in jih izročili Cirilu.

Kmalu potem so prišli v Carigrad k cesarju Mihaelu poslanci kneza Rastislava iz Moravske s pismom, v katerem je bilo zapisano: »Naše ljudstvo je sprejelo krščanstvo. K nam so prišli misijonarji iz Nemčije, Italije in Grčije,

a nobeden ni zadosti znal našega jezika, da bi preprostemu ljudstvu v domačem jeziku razlagal verske resnice in sv. pismo. Pošljite nam takega škofa in učitelja, ki nas bo učil vso resnico, da se bo moglo krščanstvo še bolj razširiti med nami in med sosednimi narodi.

Cesar se je posvetoval. Vsi svetovalci so mu svetovali, naj pošlje Cirila in Metoda. Sprejela sta poziv in l. 863. odšla med moravske Slované; Ciril kot navaden duhovnik, Metod kot dijakon.

O kako očividno je delo božje previdnosti! Oba brata je tako vodila, da sta bila vsestransko pripravljena za sveto delo med Slovani in ko je bila priprava dovršena, je prišel poklic za delo na Moravskem.

2. Pravovernost obeh bratov.

Ravno ob času, ko sta se brata Ciril in Metod izobraževala, se je dovrševala ločitev Carigrada in vse grške Cerkve od Rima, od papeža, vidnega poglavarja vesoljne cerkve.

Med Rimom in Carigradom je bila že več stoletij velika napetost. Carigrajski patriarhi so večkrat v krivoverstva zabredli, pa so jih papeži morali svariti in so nekatere kot nepoboljšljive krivoverce iz Cerkve izobčili. Ker so papeži veliko trpeli, pa jim grški cesarji niso mogli in niso hoteli pomagati, je papež Leon III. imenoval rimskim cesarjem frankovskega kralja Karla in ga l. 800. tudi v Rimu kronal, kar je Grke strašno razjezilo. Vedno večjo cerkveno oblast so si carigrajski patriarhi lastili tudi za to, ker je bil Carigrad nova cesarska prestolnica. Vendar so pa še vedno priznavali rimskega papeža vrhovnim poglavarjem vesoljne, torej tudi grške Cerkve. Nobeden ni mogel postati patriarh, ako ga ni potrdil papež.

In kaj se dogodi? Nevredni cesar Mihael je l. 857. protipostavno odstranil patriarha Ignacija in je na njemu udane škofo tako pritiskal, da so volili novega patriarha, in sicer jako učenega, toda izredno slavohlepnega Fotija. Ker je bil še lajik, so mu protipostavno v osmih dneh podelili vse cerkvene redove, tudi škofov red. Ignacija so v samostan zaprli in zahtevali, da naj se odpove in bi bilo tako mesto patriarha izpraznjeno. Toda Ignacij se ni hotel odpovedati.

Med tem se je Fotij prizadeval, da bi ga rimski papež potrdil, in sta papežu on in cesar pisala prav ponižna, toda zlagana pisma. Ker je papež od Ignacija dobil resnična poročila, Fotija ni potrdil, marveč trdovratneža izobčil iz Cerkve. Nato skliče Fotij l. 867. sebi udane škofo na cerkveni zbor v Carigrad. Na tem zboru je Fotij s svojimi škofi rimskega papeža izobčil iz Cerkve, ter od Rima odtrgal škofije po Balkanu, po Grčiji in po Mali Aziji. Do l. 1054. se je semtertja dosegla rahla, navidezna združitev z Rimom. L. 1057. je pa razkol končno izvršil slavohlepni patriarh Mihael Cerularij.

Ker so Bolgari, Srbi in Rusi dobivali misijonarje iz Carigrada, so bili po njih zapleteni v ta razkol. Srbi, pa tudi Bolgari in Rusi so se tekom let včasih začasno z Rimom združili, toda so zopet hitro odpadli in so dandanes vsi ti milijoni naših slovanskih bratov ločeni od Rima, s katerim je bila njihova učiteljica, grška Cerkev, do 9. stoletja tesno združena.

In glejte, ravno v času prekanjenega Fotija sta rasla in se vzgojevala in delala brata Ciril in Metod. Fotij je bil celo učitelj Cirilov. Kolika nevarnost, da bi bila tudi ona zapletena v žalostno ločitev od Rima in bi tudi moravske in panonske Slované zapeljala v ta razdor.

Toda božja previdnost je vse tako vodila, da sta se seznanila z menihi okoli Carigrada in z onimi na Olimpu. Menihi pa so bili pobožni, učeni in neupogljivo pravoverni. Vedno so bili zvesti Rimu, nikdar se niso ločili od rimskih papežev. Zato so jih grški cesarji in carigrajski patriarhi večkrat

kruto preganjali. S temi sta občevala naša brata in sta, kakor smo že povedali, sama postala goreča meniha v samostanu na Olimpu. S Fotijem nista hotela občevati, nobenih cerkvenih časti nista hotela sprejeti od njega. Da, Ciril je Fotija znanstveno zavračal.

Ko sta l. 863. odšla na Moravsko, sta se koj odcepila od Carigrada in se naslonila na Rim. To tem bolj lahko, ker je Moravska pripadala v območje zapadno-rimskega, ne vzhodno-grškega patriarha. In ko so jih radi bogoslužja v slovanskem jeziku začeli obmejni nemški škofje preganjati, sta šla iskat pravic, odobrenja in pooblaščenja v Rim.

Odšla sta v Rim l. 867. in sta s seboj tudi nekoliko učencev vzela. Potovala sta po veliki rimski cesti, ki je vodila skozi naše slovenske pokrajine, namreč skozi Ptuj, skozi Celje, Emono (Ljubljano) in Benetke. Ko je papež Nikolaž čul o njunem uspešnem delovanju, ju je tudi povabil, naj prideta v Rim, ker ju želi videti. Ko sta bila še na potu, je papež Nikolaž I. umrl. V decembru l. 867. je bil izvoljen in kronan naslednik po imenu Hadrijan II. Ker sta s seboj nosila svete ostanke rimskega papeža Klemenca, mučenika, so ju ob koncu decembra l. 867. Rimljani s papežem na čelu slovesno sprejeli.

Slovanska apostola sta se Rimljanom in papežu predstavila v najugodnejši luči. Rimljani so bili veseli, da sta jim sveta brata prinesla tako zaželene ostanke papeža Klemenca in tako priznala Rim za središče vesoljne cerkve. Že koj v začetku l. 868. je papež potrdil nauk naših misijonarjev, njihovo misijonsko delo, na slovanski jezik prevedene knjige in načelno tudi slovansko bogoslužje.

Kmalu je papež Metoda potrdil v duhovnika. Tudi neke učence njegove so rimski škofje posvetili v mašnike, pa so v rimskih cerkvah obhajali božjo službo v slovanskem jeziku, kar je bilo Rimljanom izredno všeč.

Ciril je obolel, postal redovnik in kot tak sveto umrl 14. februarja l. 869. Prav slovesno so ga pokopali v cerkvi sv. Klemenca, kjer se še sedaj nahaja njegov, žal prazen grob.

Metod je bil sedaj sam. Začel je urejevati cerkvene razmere v dogovoru z Rastislavom, Kocljem in papežem. Ob koncu l. 869. je papež Metoda v škofa posvetil in ga kot panonskega nadškofa poslal med Slovane z velikimi pravicami za širjenje krščanstva med njimi in za ureditev slovanskih cerkvenih razmer.

Kako pravoverna sta bila sv. brata Ciril in Metod! Zato sta pa tudi patrona naše pravovernosti in priprošnjika za milost zedinjenja vseh Slovanov v eni, edino zveličavni Cerkvi Kristusovi.

III. Prizadevanje za zedinjenje.

Odkar bolj slovesno in bolj splošno praznujemo spomin naših apostolov, sv. Cirila in Metoda, se od dne do dne bolj poživlja in razvija misel o zedinjenju vseh Slovanov v rimski cerkvi, od katere so se po krivdi Grkov koj spočetka ločili.

V tem smislu je znamenit škof Slomšek, je pomembno »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda« in posebno važno delo papeža Pija XI.

a) Škof Slomšek.

Škof Slomšek so bili zares apostolski. Z vso ljubeznijo so skrbeli za svojo lavantinsko škofijo. Pa, te ozke meje jim niso zadostovale. Ker so imeli slovansko srce, so se jim smilili naši ločeni bratje in so jim želeli pomagati, da bi se povrnili v edinstvo vesoljne Cerkve Kristusove. Pa kako?

Od l. 1848. je oživel tisočletno vprašanje cerkvenega zedinjenja. V Parizu so odlični ruski katoličani širili zanimanje za krščanski vzhod. V Rimu

je to zanimanje budil Vincencij Palotti s slovesno božjo službo po grškem obredu v spomin sv. Treh kraljev. Papež Pij IX. so vabili vzhodne kristjane k vesoljni cerkveni edinosti. V Farizu, Bruslju in Rimu so se pojavljali poizkusi ustanoviti v ta namen posebne pobožne družbe. A noben poizkus se ni posrečil.

Kar so lavantinski škof Anton Martin Slomšek l. 1851. svojim duhovnikom, zbranim pri duhovnih vajah v Brežicah, predložili ustanovitev bratovščine sv. Cirila in Metoda za zedinjenje loččnih vzhodnih kristjanov, posebno Slovanov. Nepričakovani predlog je bil sprejet z nepričakovanim navdušenjem. Naslednje leto so sv. oče bratovščino potrdili in se je začela širiti med ljudstvom. Uspeh je bil čudovit. Skromno gorčično seme je hitro vzraslo v mogočno drevo, in kateremu so prihiteli ne samo Slovenci, marveč tudi tuji narodi. Bratovščina se je širila med Slovani, posebno med Čehi in Slovaki, a tudi med Nemci v Avstriji in je segala celo v Nemčijo. V desetih letih izkazuje zapisnik okoli 70.000 članov. Kot dijak sem bil tudi jaz član te bratovščine.

Po smrti ustanovitelja Slomška je ogenj prvega navdušenja pojenjaval. V naših dneh je prelepa bratovščina že skoraj pozabljena. Le v lavantinski škofiji se je nekoliko ohranila.

b) Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Vendar pa ta bratovščina ni popolnoma zamrla, marveč je z nova oživila pod imenom »Apostolstva sv. Cirila in Metoda«. To apostolstvo se je začelo na Moravskem, kjer so jo nekateri pobožni duhovniki preuredili v pobožno misijonsko družbo po zgledu nemške družbe sv. Bonifacija. Dali so ji ime »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pod zavetjem preblažene Device Marije«.

L. 1891. je to Apostolstvo dobilo cerkveno potrjenje; l. 1893. pa so ga papež Leon XIII. obdarili z mnogimi odpustki. Središče Apostolstva je v Velebradu na Moravskem, odkoder sta sv. Ciril in Metod razširjala luč krščanske vere med Slovani in po svojih učencih tudi v naših krajih utrjevala pravo vero.

V našo ljubljansko škofijo smo »Apostolstvo« vpeljali dne 12. junija 1909. (Škof. list 1909, str. 100.) Verniki ste v to društvo mnogoštevilno pristopali. Prav bogato ste prispevali v denarju, da je vodstvo marsikaj koristnega ukrenilo na vzhodu, posebno na Balkanu. Ob času vojne smo imeli preveč drugih skrbi, pa smo na Apostolstvo nekaj pozabili. Zadnja leta se pa zopet izpodbuja in dviga.

Da bi se zanj še bolj vneli verniki in duhovniki, so nadškof olomuški, ki so predsednik centralnega odbora, od sv. očeta Pija XI. izprosili posebne milosti za vernike in duhovnike, kakor jih je priobčil naš škofijski list l. 1926. na strani 68. Te milosti naj vernike spodbujajo za vstop v Apostolstvo, duhovnike pa za delo, kako bi Apostolstvo vernikom priporočali in med njimi razširjevali.

c) Papež Pij XI.

Za pripravo zedinjenja vseh Slovanov, posebno Rusov, so se začeli z vso vnemo in z vso oblastno veljavnostjo zavzemati slavno vladajoči papež Pij XI. Poglejmo njihov božji poklic ravno za delo pri Slovanih in njihovo okrožnico z dne 13. februarja letošnjega leta.

1. Za sveto delo med Slovani so sv. oče kar naravnost od Boga poklicani. Poslušajte!

Kot prosti duhovnik so sloveli kot velik učenjak. Najrajši so se bavili po knjižnicah z učenimi knjigami. S tem znanstvenim delom so si položili temelj za sedanji prevzvišeni poklic najvišjega božjega namestnika na zemlji.

Kakor po naključju so jih papež Benedikt XV. od tega dela odpoklicali in so jim dali ves drug delokrog. Poslali so jih na Poljsko v Varšavo za pomočnika svojemu nunciju.

V Varšavi blizu Ruske so z lastnimi očmi gledali bedo katoličanov v Rusiji pod boljševiško vlado. Gledali so, kako jih ta brezbožna vlada preganja in celo mori. V srcu so zahrepeneli iti tja med nje v Moskvo jih tolažit in jim pomagat. Zato so pisali papežu Benediktu XV. in prosili, naj jim dovolijo iti v Moskvo h preganjanim ruskim katoličanom, češ, naj za vero Jezusovo ne teče samo ruska, ampak ako je potrebno in po volji božji tudi laška kri. Papež jim odgovore, naj se le za na pot pripravijo, toda naj še počakajo novih navodil, ker hočejo zadevo v goreči molitvi z Bogom obravnavati. Sedanji papež že za pot pripravijo obleko, denar in tudi brano za prve dni. O določenem času pa pride iz Rima brzojavno naročilo, naj se pripravijo ne za pot v Moskvo, ampak za posvetitev v škofa in za prevažno opravilo papeževega nuncija za Poljsko.

Kmalu postanejo nadškof in nuncij, čez nekoliko mesecev nadškof za Milan in kardinal. Po smrti Benedikta XV. so izvoljeni za papeža in si dajo ime Pij XI. In sedaj imajo mesto, s katerega morejo za bedno Rusijo veliko več storiti, kakor pa, ko bi bili v Moskvi za katoliško Rusijo svoje življenje dali. Po previdnosti božji so prišli v Varšavo in se tam navzeli misijonskega duha, navdušenja in poguma, da pospešujejo delo zedinjenja.

Ustanoviti skušajo mala semenišča, v katerih bi se mladi ruski mladeniči pripravljali za misijon med lastnim narodom. Že imajo v Belgiji in na Francoskem dva taka zavoda, kjer pa gre s poučevanjem mladih Rusov prav težko. Stanovitni niso. Sedaj pa zidajo v Rimu velik zavod za isti namen. Tudi imajo drugi učen zavod za učenjake, ki naj bi se za Ruse žrtvovali. Žele, naj bi se čim več mladeničev, posebno Slovencev, Hrvatov in Slovakov prijavilo, ki bi prestopili v vzhodni obred in se pripravljali za misijon po Ruskem. Posebno na molitev nas pozivajo, ker brez posebne božje pomoči se nič ne opravi. Pravijo, sedaj moramo sejati in o pravem času, kakor ga je določila božja previdnost, bo seme buknilo na dan in bodo Rusi kar trumoma prestopali v katoliško Cerkev. Za ta čas moramo pripraviti zadostno število misijonarjev in bodo takrat na razpolago.

2. Sveti oče so nam poslali lepo okrožnico o češčenju sv. bratov in hvalijo dela do sedaj izvršena za združevanje ločenih Slovanov s katoliško Cerkvijo. Okrožnico ste že slišali; zdi se mi lepa očetovska in prevažna nam v pouk za nadaljevanje v skrbi za ločene brate. Saj je ona prvo pismo papeževo, v katerem nas kot najvišji poglavar zbuja na delo v korist vzhodni, ločeni Cerкви. Kaj odtod za nas sledi?

3. Iz te lepe okrožnice moremo posneti, kako sv. oče zares žele, naj bi kar največ mogoče storili za edinstvo vzhodnih Slovanov v katoliški Cerkvi. Saj hvalijo može, ki so nam v tem oziru spisali razprav in knjig; hvalijo dotične sestanke na Velehradu, kjer se vrše važna posvetovanja v dosego edinstva; hvalijo na zadnje »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda«.

Zato se mi zdi, kakor da tudi nas Slovence sv. oče kličejo, da se še bolj zavzamemo za vse, kar bi pospeševalo te svete namene. Zdi se, da bi bilo v smislu sv. očeta prav, ko bi mi Slovenci delo za vzhodne Slovane postavili v prvo vrsto. In mislim, da bi bilo prav, ako vam dve stvari priporočim:

1. Širite med ljudstvom Apostolstvo sv. Cirila in Metoda, kakor želi in se trudi odbor »Apostolstva sv. Cirila in Metoda«. Vnemajte ljudstvo, naj pristopi v Apostolstvo in drage volje po možnosti prispeva v pomoč misijonskemu delu.

2. Duhovniki pristopimo vsi v »Apostolatus Unitatis«, ki je zveza duhovnikov pospeševalcev vesoljnega cerkvenega edinstva v duhu Apostolstva sv. Ci-

rila in Metoda. Pravila ima naš Škofijski list iz l. 1927. na str. 8 in 9. Potrjena so od ordinariatov v Olomucu in v Ljubljani. Kmalu bo tudi Apostolat formalno ustanovljen. — Gospodje, na delo!

V Ljubljani, dne 6. junija 1927.

† Anton Bonaventura,
škof.

30.

Praznovanje sv. Cirila in Metoda.

Po želji voditeljev »Apostolstva sv. Cirila in Metoda« praznujmo v spomin 1100 letnice rojstva sv. Cirila praznik obeh svetnikov nekoliko bolj slovesno kakor po navadi. In sicer:

1. V nedeljo 3. julija prečitajte na prižnici lepo okrožnico sv. očeta in povabite vernike, naj na god obeh svetnikov dne 5. julija pridejo bolj številno k sv. maši, ki naj bo nekoliko bolj slovesna, kakor navadne dni.

2. V soboto 9. julija naj zvečer četrť ure slovesno zvoni. V nedeljo 10. julija opravite božjo službo, kakor naroča naš direktorij na str. 100 v opazki po 9. juliju. Med božjo službo prečitajte vernikom iz mojega pastirskega lista odstavek II. »Pomoč ločenim bratom« vsaj oni del, ki govori o božjem poklicu naših apostolov.

Popoldne določite molitveno uro za milost končnega zedinjenja vseh Slovanov v vesoljni rimsko-katoliški Cerkvi.

3. Druge odstavke pastirskega lista, v kolikor se nanaša na vernike, prečitajte vernikom v nedeljah tekom meseca julija, pa bo ves mesec posvečen ideji misijonski.

V Ljubljani, dne 6. junija 1927.

† Anton Bonaventura,
škof.

31.

Duhovne vaje za duhovnike.

Skupne duhovne vaje za duhovnike bodo letos v Zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu v času od 18. do 22. julija. Vodil jih bo p. Odilon Meckinda O. Cap.

Gospodje duhovniki, ki se žele udeležiti teh duhovnih vaj, naj se priglasijo pravočasno ali škof. ordinariatu ali naravnost vodstvu Zavoda sv. Stanislava.

32.

Konkurzni razpis.

Razpisane so bile župnije: Babno polje z okrožnico z dne 2. aprila 1927, št. 1319; Dovje z okrožnico z dne 23. maja 1927, št. 2022; Krašnja z okrožnico z dne 23. maja 1927, št. 2023.

Razpisujeta se župniji Krško in Čatež ob Savi.

Po predpisih opremljene prošnje je nasloviti na škofijski ordinariat v Ljubljani.

Kot zaključni rok za vlaganje prošenj se določa dan 10. julija 1927.

Škofijska kronika.

Cerkveno odlikovanje. Stanko Premrl, stolni vikar in vodja stolnega kora v Ljubljani, je bil imenovan za častnega konzistorialnega svetnika.

Umeščeni so bili: Ivan Gogala, dne 21. aprila 1927 na župnijo Stara Oselica; Janez Dovč, dne 22. aprila 1927 na župnijo Črni vrh nad Polhovim gradcem; Janez Strukelj, dne 25. aprila 1927 na župnijo Polhov gradec; Valentin Oblak, dne 30. aprila 1927 na župnijo Preska.

Podeljene so župnije: Kropa Francu Kanduču, župniku v Babnem polju (umeščen dne 4. maja 1927); Škocijan pri Turjaku Janezu Zupančiču, kaplanu na Jesenicah; Zgornji Tuhinj Janezu Burniku, kaplanu v Št. Rupertu (umeščen 13. junija 1927).

Resigniral je na župnijo Krašnja župnik Adolf Knol.

Imenovani so bili za župne upravitelje: Anton Črnugelj, kaplan v Starem trgu pri Ložu, za Babno polje (eksurendo); Ivan Platiša, kaplan v Komendi, za Komendo; Franc Pečarič, kaplan na Dovjem, za Dovje; p. Lavrencij Novak O. Cap., kaplan v Krškem, za Krško.

Premeščeni so bili: Andrej Kopitar, župni upravitelj na Bučki, za ekspozita v Davčo; Janez Habjan, kaplan v Loškem potoku, za župnega upravitelja na Goro pri Sodražici; Peter Flajnik, kaplan v Trebnjem, za kaplana v Št. Rupertu.

Izstopil je iz dušnega pastirstva v ljubljanski škofiji ter odšel v Ameriko Rudolf Potočnik, ekspozit v Davči.

Konkurzni izpit so dovršili: Valentin Bertonec, kaplan na Vrhniki; Peter Flajnik, kaplan v Št. Rupertu; Franc Koretič, stolni vikar v Ljubljani; Karel Matkovič, kaplan na Dobrovi; Franc Vavpetič, kaplan na Naklem; Ivan Veider, kaplan na Vrhniki.

Ordinacija. V mašnika je bil posvečen dne 3. aprila 1927 v Inomostu dr. Marijan Dokler.

Umrli so: Valentin Bernik, župnik v Komendi, dne 14. marca 1927, star 66 let; Anton Gabron, vp. župnik krške škofije, dne 30. aprila 1927, v ljubljanskem Leonišču, star 71 let; Jakob Aljaž, zlatomašnik, župnik itd. na Dovjem, dne 4. maja, star 81 let; dr. Ferdinand Čekal, stolni kanonik, arhidiacon, škof. računovodja, podpredsednik škof. cerkvenega sodišča, v Ljubljani, dne 8. maja 1927, star 61 let; Leopold Turšič, župnik v Krškem, dne 30. maja 1927, star 43 let; Anton Kreč, župni upravitelj na Čatežu ob Šavi, dne 7. junija 1927 v Brežicah, star 49 let. — N. v m. p.!

Škofijski ordinariat v Ljubljani,

dne 15. junija 1927.

Vsebina: 28. Apostolsko pismo o sv. Cirilu in Metodu. — 29. O katoliških misijonih. — 30. Praznovanje sv. Cirila in Metoda. — 31. Duhovne vaje za duhovnike. — 32. Konkurzni razpis. — 33. Škofijska kronika.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Dostal. — Za Jugosl. tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.